

**Disputatio medica, inauguralis, de asthmate spasmodico / ... Eruditorum
examine subijcit Samuel Leeds.**

Contributors

Leeds, Samuel.
Robertson, William, 1721-1793.
University of Edinburgh.

Publication/Creation

Edinburgi : Apud Auld et Smellie, 1766.

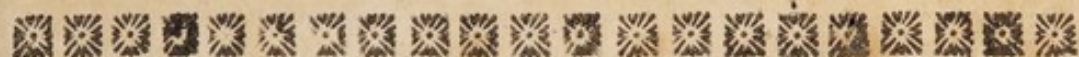
Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/ey7badus>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

DISPUTATIO MEDICA

DE

ASTHMATE SPASMODICO.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b30787774>

DISPUTATIO MEDICA,

INAUGURALIS,

DE

ASTHMA TE SPASMODICO:

QUAM

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

SAMUEL LEEDS,

ANGLO-BRITANNUS.

Ad diem 27 Augusti, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud AULD et SMELLIE Typographos.

M, DCC, LXVI.

INSTITUTIONE MEDICA

ANNO 1811

IN

ACADEMIA MEDICA

DE

ANNO 1811

DE

ACADEMIA MEDICA

DE

DE

ACADEMIA MEDICA

DE

ACADEMIA MEDICA

DE

DE

DE

DE

DE

DE

DE

DE

DE

DISPUTATIO

DE

ASTHIMATE SPASMODICO.

PULMONES, ut et reliquae omnes corporis partes, compluribus morbis obnoxii sunt. Quorum in numero asthmatis species reperiuntur. Harum ego unam, scilicet asthma spasmodicum, incertis plerumque temporibus repetens, tractandum putavi.

SCRIPTORES hunc morbum in duas species diduxerunt, ut una esset quae continua, altera quae, Graeco vocabulo, periodica diceretur. Illa a vasis pulmonum compressis oritur. Cujus ideo varia origo est: Nam hydrops pectoris, ibidem pus occlusum, ejusdem tumores, polypus, vel alia in vasis pulmonum concrefcentia, plenitudo ab excretionibus suppressis, calculi asperam arteriam occludentes, adeps vicina vel thymus intumescens, spina distorta pulmonibus efficiens, hi septo transverso, pericardio, sed maxime pleurae, adhaerentes; praeterea ventris, ut in ascite, tympanite uterive hydrope, atque etiam jecoris, lienis, pancreatis, renumque tumores, pulmones comprimere et spiritum turbare solent. Nec minus variat curatio, utpote quae in tot

Asthma continuum quid sit.

malis tollendis consistat. Quod quidem malum, five, ut nobis videtur, tantummodo pro dyspnoeae specie, five pro singulari affectu cum multis aliis cuilibet modo memoratorum morborum adhaerescente, habeatur; fane, si causa respiciatur, ab asthma, de quo protinus sum dicturus, toto coelo distare dicetur. Nam

Definitio.

ASTHMA spasmodicum est spiritus laboriosus, sonorus, et impeditus, incertis plerumque intervallis repetens, et cum sputo saepissime decedens.

Asthmatis
spasmodici

MORBI signa et affectus expositurus; primum ea quae accessionem praecurrunt; deinde ea quae hanc comitantur, percurram.

accessionem
antecedentia.

PAUCAS ante accessionem noctes aegrotaturis somnus interturbatur; cibi desiderium aliquantum minuitur; ipsi languescunt. Pridie deinde ejus diei quo accessio futura est, circiter secunda vel tertia post prandium hora, is locus qui super summum ventriculum est, a plerisque quasi sufflatus et coarctatus sentitur: cui ructus inodoratus mox succedit; idque ante tussim, ante pulmones ullo modo coarctari coeptos, incidere solet. Mox caloris impatientia est. Caput hebes et plenum videtur, idem leviter dolet. Sub vespere ejusdem diei homines somno obruuntur. Multos oscitationes et pandiculationes exercent. Prima dein nocte, perque hanc totam, atque etiam

diem posterum, pallidae urinae copia redditur. Porro per totum diem quo haec fieri dictum est, spirandi actio inquieta est. Caput quasi vaporibus aut humoribus serosis repletur. Membra et praecordia gravata hebescent; illa etiam inepta ad omnem motum sunt. Sub noctem spiritus quasi ore trahitur. Postremo, tussicula quodammodo convulsiva et muci aliquantulum rejectum, neque enim hujus multum ante accessionem in plerisque rejicitur, accessionem jam instare significant.

EXPERRECTOS circiter prima vel secunda Accessio. hora matutina principium accessionis petit. Spiritus primum tardus, brevi crebrior fit. Pectus et humeri mirum in modum attolluntur. Continuo homines supinum corporis habitum parum tolerantes, e lecto se corripunt, et erecti sedentes levamen quaerunt. Spiritus qui facilius emittitur quam trahitur, tamen tarde et cum sono stridulo ita emittitur, ut neque tussendi, neque sternutandi, neque excreandi, neque libere vocem mittendi, ulla facultas fiat. Pauci ita recti sedent, quin levaminis causa, in alterutrum latus, et in alterum alius, paululum inclinent. Post coeptam accessionem ventriculus multum inflatur. Quae si gravis est, ex hoc viridia vel flava quaedam rejiciuntur. Summus calor, ardor, sudoris aliquantum, ut in febris accessione fieri amat, arteriaeque inaequaliter citae, fiunt. Jamque si-

qui lecto ante non exierunt, omnium affectuum gravitate impulsī, seque in periculo versari, praesertim si accessio urget, sentientes, sine mora in pavementum profiliunt, et frigidiores aëra carpunt. Una dehinc multis dejectio contingit: atque quo tempore hoc fit, nonnulli inflationem altius per ventrem descendere sibi sentire videntur. Quod ubi fit, minuitur anhelitus, ventrisque crepitus et alvus crebrius fusa, accessionem interdum finiunt.

PROCEDENTE longius morbo, arteriae debiliter micantes, subinde paulisper quiescunt; manus ac pedes frigescunt, multisque vultus quoque nigrescit. Plurimos, palpitante corde, anima deficit. Vigente accessione, vix quicquam guttur transmitti potest. Labia, ita ac si lambere homines vellent, contrahuntur. Oculi quasi posiliunt, et lacrimis, nolente homine, suffunduntur; quae in nonnullis cutem flavo vel subnigro colore tingunt. Vultus pallefcit aut livefcit; muscoli toto corpore subsidere videntur, omnisque omnium prope membrorum motus perit.

POSTEAQUAM aliquamdiu viguit accessio, caput multis multum dolet, hebescit, hominesque falsis, quales per somnum se offerunt, imaginibus luduntur; cui affectui caput retro depexum auxilio est.

PRIMO accessionis die somnus creber, sed

interruptus ac vigiliae proximus est. Item toto accessionis tempore frequens sopor, rarus somnus incidit. In alterutrum latus vel antrosum laborantes paulum inclinati sedentes dormitant. Iisdem angustum cubiculum ubi ignis ardet, omnis pulvis aut odor gravis, omnia igne calefacta vinosave ore accepta, obfunt.

PLURIMI multos annos, nonnulli ad extremam senectutem, vim morbi tolerant, pauci eo jugulantur. Idem si frequentior atque diuturnior fuit, qui graciles sunt multi tabescunt; obeforum nonnulli in hydropa, lethargum, aut pulmonum inflammationem, incidunt.

DECEDERE accessionem, si ea brevis erit Decessio. et paucas tantummodo horas manebit, angustiae praecordiorum levatae, simul muci paululum, ovi album repraesentans, et nigredine, telae araneae instar, distinctum, sputo rejectum, significant.

CONTRA, ubi longior accessio futura est et aliquot dies permanfura, per unum alterumve diem nihil vel exiguum aliquid muci excreatur. Idem hic tertio demum quartove die, quodammodo concoctus, minus tenax, albus, subviridis aut flavus, et in nonnullis sanguine distinctus, expuitur, et in vetusto morbo gustu subdulcis, subfalsus, aut acidus est. Pectoris angustiae solvi et caetera incommoda re-

mittere incipiunt. Postremo urina, quam ante accessionem pallidam exire dictum est, post primum ejusdem diem, in omnibus, perinde ac in febris fit, colorata admodum efferri, et ad imum vas luteum aliquid demittere reperitur.

Quoties, quales, et quando accessiones redeant.

ACCESSIONES aestate quam hieme et frequentiores et faeviores sunt. Eaedem tertio quarto vel quinto die in plerisque finiuntur. Qua tamen in re magna est varietas. Nam ex magno aegrotantium numero, alii paucas horas, alii totidem dies, conflictantur; atque, ex omnibus temporis intervallis quae his media intercedunt, alii alia in accessione complent. Quin et iidem aliis temporibus, pro morbi aetatis, tempestatum generum, et aliorum casuum varietate, diutius aut brevius laborant.

PLERISQUE communia hujus asthmatis, eoque ordine quo incidere et aliis alia succedere solent, proposui; quibus, quo plenior morbi notitia sit, mulieris mihi notae in hac urbe viventis asthmatis quandam formam, ob quasdam proprietates in eo deprehensas, subjiciendam putavi.

Quaedam asthmatis forma exposita.

EA circiter triginta annos nata est, et septem non continuos, pauci enim intermissi sunt, asthmate spasmodico, quasi annuo, laboravit. Accessiones fere semper cum caloribus aestivis eam repetere, plurimos dies tene-

re, neque per totum hoc temporis spatium ab initio ad finem aequales esse, sed subinde remittere, consueverunt.

MORBI adventum, magnus cutis, punctiones repraesentans, pruritus, et aurium tinnitus, praenunciant. Quod signum, post paucos dies summa alvi durities, summus animi et corporis languor, robur fractum, cibi fastidium, capitis cum dolore quasi circumacti vertigo, vehemens sternutatio et frigidae materiae a summis naribus in fauces destillatio, quae in pulmones penetrare et tussim primum excitare ipsi illi videtur, subsequuntur, et accessionem in propinquo esse significant. Mox quasi suffocatio et omnia asthmatis spasmodici signa apparent.

EA post prandium una vel altera hora invadunt; et ad intempestam noctem saevitiae usque increscunt. Deinde circiter prima hora matutina accessio aliquantum sublevatur; eadem iterum sub vespere omnium saevities redintegratur; idem mane postero lenimen. Qui quidem morbi saevientis deinde remittentis ordo ad quadragesimum, quinquagesimum, vel sexagesimum diem perstat.

PROXIMO anno, muliere medicamentis et victus ratione rite curata, accessio et ferius solito et lenior multo rediit, multoque brevior fuit, quippe quae paucos dies amplius non permanferit. Eadem hoc ipso tempore illam,

sed aequè leniter, exercet. Hic vero per has omnium annorum accessiones, mulierem, neque accedente, neque saeviente, neque remittente, neque decedente malo, neque post hujus decessum, multum ante expuisse, attendere operae pretium est. Hoc autem anno sputum haud mediocriter copiosius esse ipsa emiratur. Ex quo primum in asthma implicita est, biennium vel triennium Londini morbi expers vixit. Eundem Edinburgi ne una quidem aestate fugit.

Causa proxima.

CAUSA proxima hujus morbi est, spasmus fibras bronchiorum musculares constringens. Nam neque pituitam, sive in pulmonibus natam, sive aliunde eo perlatam, ut antiquis placuit, neque humores rariores factos, ut ingeniosus FLOYERUS laboriose contendit, accusandos esse, neque in ulla omnino materie morbum consistere, fidem faciunt; cum nihil saepe per sputum rejectum, tum si quando quid rejicitur, id ipsum copia minus quam ut morbum fecisse credibile sit; postremo cadaverum incisorum nec ullam materiei vestigium prodentium, inspectio.

Causa corpus asthmati obijciens.

QUAEDAM pulmonum et ad hos pertinentium partium irritabilitas asthmati spasmodico corpora opportuna reddit. Neque HOFFMANNUS audiendus est, qui “ corpora sanguinea, “ vasis exilioribus sed numerosis praedita, “ obefiora, plena, pectus angustius conforma-

tum, asthmatis spasmodico" vel, ut ille ait, "convulsivo sola sua natura opportuna esse," docuit. Nam neque omnia hujusmodi corpora, etiam causis occasionalibus oblatis, in morbum incidunt; et cum aliis eadem in irritabilitate positis malis saepe per totam vitam conflictantur. Esse igitur opus illa vel simili aliqua pulmonum infirmitate, quam irritabilitatem dixi, ad asthma spasmodicum faciendum, fatendum est. Praeterea obesitas et plenitudo potius ad asthma continuum quam spasmodicum ducunt. Porro, licet conditio, asthmatis spasmodico corpora necessario obiciens, in hominibus sanguineis saepissime insit, ideoque tales etiam hoc asthma saepissime implicentur, tamen, ut omnis morbi spasmodici causa, ita hujus quoque, a nervis petenda est.

PARTIUM autem afficiendarum irritabilitatem facient, augebunt, et morbi periculum adferent, quaecunque vel totum corpus, vel alias partes cum illis per nervos communes consentientes, irritant.

Causae antecedentes,

HUJUSMODI autem irritamenta vel extra morbos vel intra hos sunt.

EXTRA morbos, reliquum corpus, ac ideo pulmones per consensum, vel ipsos hos protinus irritant, et in morbi periculum deducunt, labes a parentibus nascenti proli insinua-

extra morbos,

ta, diuturnus metus, moeror, aut animi sollicitudo; longa fatigatio, assidua disciplinae literarum contemplatio, lucubratio aut negotia nocturna; CERERIS, BACCHI, aut VENERIS, in consuetudinem deducta, intemperantia; inediae aut victus malignioris consuetudo; naturales excretiones modum diutius superantes; item frigidus ac humidus aër diutius ad corpus adspirans. Hic vero notandum est, easdem has res, quae lentius procedentes corpora ita afficiunt, ut, occasione data, morbum accipiant, si vis earum intendatur, aut ipsae subito magis ingruant, ad morbum excitandum sat efficaces fore. Itaque JOANNES FLOYERUS eques, medicus, et scriptor Anglicanus, usum liquorum ardentium quosdam senes et asthmatici opportunos reddidisse, et in ipsum id conjecisse, testatus est *. Pluribus hanc rem exemplis, posteaquam ad causas accessiones reducetes fuerit perventum, illustrabo.

morbi, ut

EX morbis qui praecedentes hujus metum faciunt, febres cum aliae, tum praecipue quartanae et tertianae; variolae, morbilli, pulmonum aut pleurae inflammatio, catarrhus, accessiones tam hystericae quam hypochondriacae, novissime ventriculi inflatio, sunt. De quibus omnibus ordine verba faciam.

* Vid. Sir Joh. Floy. on asthma, p. 111.

Ex febrium generibus intermittentes fe- febres inter-
quentissima ejus origo sunt. JOANNES FLOY- mittentes,
ERUS, cum jam ante suspirio diu laborasset,
febre tertiana gravi cum animae defectionibus
correptus, certos prope asthmatis spasmodici,
quod ille humidum appellat, circuitus sem-
per deinde expertus est. Idem sibi Theolo-
gum quendam notum, post febrem quarta-
nam asthmate spasmodico, omni vere redeun-
te, laborasse, testatur. Item ex febre, cujus
naturam non notavit, alio etiam interposito
morbo, mulierem quandam in asthma hysteri-
cum incidisse, ipsa auctore, memorat.

FLOYERUS, variolas cum suum tum simile variolae,
aliorum asthma gravius reddidisse, praedicat.
Apud eundem mulier gracili corpore post va-
riolas, quae ei adhuc natu parvae contige-
rant, usque asthmate spasmodico ex interval-
lis longioribus repetente, praecipue si frigore
excepta erat, quotiesve anni tempora vertebant,
aut coeli habitus commutabatur, afflicta repe-
ritur.

MORBILLOS vero ad hunc morbum efficien- morbilli,
dum etiam plus posse experientia quotidiana,
scriptorum, et CULLENI nostri, testimonia
confirmant.

PORRO ex pulmonum inflammatione multi pulmonum
in asthma FLOYERI humidum, spasmodicum inflammatio,
nostrum, inciderunt.

dolor lateris, PRAETEREA juvenis quidam, qui laterum dolore affectus erat, ex eo in asthma quoque, teste FLOYERO, incidit. Neque, cum pulmones inflammati toties asthmatis origo sint, pleuram inflammata ad eandem ducere posse, dubitandum est. Siquidem utraque inflammatio exiguo fine discrepat, et raro altera sine altera existit.

longus catarrhus, LONGUS catarrhus in asthma spasmodicum, praecipue magnis anni mutationibus factis, desinit, quae species quasi annua est. FLOYERUS, si asthmatici tales frigore excepti sunt, atque id frigus dentes, guttur, vel caput, movet, intra unam vel alteram noctem asthma constanter repetere, observavit.

malum hystericum, DENIQUE vitia hystERICA hanc asthmatis speciem inducunt. BAGLIVIVS speciem quandam mulieres hystericas salutem desperantes petentem, remediis asthmatis vulgaribus resistentem, frigoris summi capitis cum doloris aliquanto sensum habentem, memorat *. FLOYERUS mulierem circa decimum quintum aetatis annum accessionibus hystericis exceptam, easque, cum nicotianae fumus, medicinae causa, in vultum esset inflatus, spirandi difficultate postea mutatas esse; atque deinde ad vicesimum secundum aetatis annum alternis vicibus, modo asthma, modo malum

* Bagliv. lib. 2. p. 202. et 204.

hystericum, repetivisse, teste ipsa aegrotante, memoriae prodidit.

Hoc autem loco non est praetereundum, reliquas asthmatis spasmodici formas, modo comprehensas, five ex febribus tertianis quartanisve, five ex variolis aut morbillis, five denique ex pulmonum aut his praetentae membranae inflammatione, ortas, per materiam aliquam pulmones irritare, omnique ex parte pro eodem morbo habendas esse; in malo autem hystérico huic proprium spasmum ad pulmones transferri et asthmati initium dare. Aliquid igitur inter hos morbos neque adeo multum interest. Nam et asthma hystericum, ut in aliis citius, in aliis serius, ita in communem reliquis naturam, tandem utique vertitur. Et quaecunque causae illorum, eadem hujus quoque, accessiones reducunt. De quibus suo loco postmodò dicetur.

Superiorum
causarum
cum morbo
hystérico
comparatio.

Ad haec, malum hypochondriacum asthma cum spasmò inferre dicitur. In eo spiritus sine sono et brevis est, pectus circa sternum degravatur, ventriculus inflatus distenditur, caput quasi vertigine circum rapitur, et in syncopes homo periculo versatur. Praeterea saepe extra pulmones morbus sedet. Caetera idem ab asthma a causis supra relatis orto, praecipue hystérico, haud multum abludit. Plura de eo scire cupientes ad RIVERIUM et JUNKERUM relego.

Malum hy-
pochondria-
con;

POSTREMO ventriculi inflationem, a vitiata chyli natura ortam, verum asthma spasmodicum excitare in FLOYERI, sine exemplo, testimonio positum est. Nos, quia sola haec inflatio chylique corruptio an cum aliis vitiis conjuncta ad asthma viam faciat, ignoramus; simul talem tamque diligentem virum nihil vani dixisse et ad exempla respexisse, ducimus; hanc rem non omittendam, et in medio pro cujusque arbitrio dijudicandam, reliquimus.

PRAETER morbos, pulmones irritando et stimulando, asthma spasmodicum excitarunt acria vel aliena quaedam in asperam arteriam transeuntia. Qualia sunt nicotianae fumus, metallorum partes exiguae, liquorum fermentiscentium halitus, aut pulvis ex fumma terra versus.

nicotianae
fumus,

ITAQUE, FLOYERO auctore, hystericae, nicotianae fumo auxilii causa spirato, haud paucae asthmate plectuntur.

mercurius et
alia metalla,

HELMONTIUS asthma spasmodicum a mercurii partibus in pulmones permanentibus incepisse memoriae tradidit. Item ex aliis metallis contritis minutissimas partes pulmones replere, irritare et asthma facere, FLOYERUS testis est.

liquorum
fermenti-
scentium
halitus,

RIDLEIUS adolescentem, qui in cellam ubi cerevisiae novellae magna vis recondita fermentiscebatur, intraverat, protinus suffocationi adeo proximum fuisse, ut nisi ope aliena

inde exire nequirit, atque deinde sub divo diu anhelosum et omnia circa pectus coarctari questum, sine tussi permanfisse, memorat.

VAN HELMONTIUS Monachum, qui in do- pulvis;
mibus diruendis multum versabatur, asthma
primum esse implicitum, certiores nos fecit.

AD supra dicta attexendum est animi mag-
nas perturbationes sana corpora in asthma cum
spasmo conjicere; atque in idem convulsiones
aliarum partium definere.

ITA RIDLEIUS, mulierem circiter sexaginta animi affec-
annos natam, mollem et tenerum habitum tiones,
habentem; sed haecenus secunda valetudine
usam, subita cujusdam viri quem multum di-
lexerat morte nunciata, in uteri, quam di-
cunt, strangulationem cum gutturis praefoca-
tione, incidisse, auctor est.

IDEM alibi in asthma convulsiones artuum, convulsiones.
et in has illud, alternis vicibus permutari dixit.
Porro per SAMUELIS ANHORNII indicium, no-
bilem mulierem, cum omnium fere generum
convulsionibus diu conflictatam, in asthma
spasmodicum adeo ficcum incidisse, ut fauces
aridas liquoribus assidue humectare necesse ha-
beret, testimonio priori addidit.

HAS autem omnes causas, non ullum ma-
teriei genus accumulando, sed irritabiles, ut
ante positum est, pulmones in magis irritando,
et spasmus cui jam ante proclives fuerint, Has causas
excitando, agere manifestum est. Si enim fe-
spasmus ex-
citando, non
materiam ac-
cumulando,
agere.

bres intermittentes, si pulmonum inflammatio, si laterum dolor, si catarrhus, in pulmones materiam conjicere dicantur; quorsum, quae-so, haec abiit? cur non in conspectum prodit? aut aliquid saltem sui vestigium, vestigii umbram, umbrae simulacrum relinquit? At per asthma sputo quiddam saepe rejicitur; unde ei humidi asthmatis nonnulli nomen imposuerunt. Esto id saepe fieri; verum, si non semper, unde eae asthmatis formae sunt quae omni sputo carent? Praeterea hoc ipsum quod expuitur tantillum est, ut morbum tantum efficere posse nulla ratione sit credendum. Quod si quis rejiciat, intus subesse materiam posse, quae asthma efficere neque ipsa ejici queat. Huic respondeo, Nihil alienum, nisi spasmu praeter naturam id retinente, contineri; quin aliquâ viâ, eâque expeditissimâ, naturae ope, ejiciatur; aut, si id praestare natura nequeat, manifesta inde incommoda, vel ipsa etiam pernicies, nascantur. Ergo, si spasmus quacunq̃ue subesse, et hoc asthma in eo semper consistere, concedetur, propositum meum evici. Si negabitur; at materiam alienam in corporibus triginta, quadraginta, vel quinquaginta annos, immo ad extremam senectutem, posse latitare; ac, nisi quod accessiones asthmatis subinde reducat, nihil aliud mali inferre, nullas partes laedere, corporis actiones nullas turbare; quod FLOYERUS sibi et plurimis aliis

contigisse confirmavit, fingi quidem animo nequibit.

IN reliquis formis asthmatis, quae a malo hysterico, ab hypochondriaco, ab acribus aut noxiis corporibus asperam arteriam pro tempore irritantibus, ab animi perturbationibus artuumve convulsionibus, oriuntur, quis ullam subesse materiem dixerit? quis non in puro motu spasmodico malum positum concesserit?

Iis quae morbum ab initio faciunt expositis, proximum est quae subinde accessiones reducant, commemorare. Cumque ea numero prope infinita sint, idcirco maxime communibus folis ero contentus.

HAEC autem aër quaeque is ad pulmones humanos quaedam advehit; nonnulla ad victum pertinentia; nimia exercitatio; animi perturbationes; excretiones justum modum non servantes, habebuntur.

Accessionum
causae;

AERIS, ventorum, et tempestatum mutationes omnes nocent, omnes accessionem asthmaticis referunt. Quae res ipsam coeli, sive boni, sive mali, sive mediocris, mobilitatem obesse ostendit.

EJUSDEM tres proprietates nocent, calor, aëris humor, et frigora extrema.

CALOR asthmaticis maxime inimicus est. calor, itaque omnium temporum aestas nocentissima

est; quippe qua accessiones et plures et saeviores sint. Neque jubar solum et aëris externi calor nocet; sed et igne, veste, lecto, turba clausove cubiculo qui sit, omnes asthmaticos offendit, omnium accessionum periculum vel ipsas has reducit. Quorum utique pessimus ignis est; quippe cujus vis nocens brevi sentiatur. Adeoque ipsos canes, qui ignem propius, ut fert illorum consuetudo, jacent, difficilius spirare vulgo videmus. Veste gravati qui incedunt, cito spirandi laborem sentiunt. Quin et lecti aër calefactus non solum cum accessione conflictantes premit, sed ab his etiam liberatos male afficit. Quid ego halitus ex turba hominum in eundem locum conclusorum ortos, aut ex cubiculo liberiores aëraminus accipiente, loquar; quos ne integri quidem homines spirare impune sustinent?

humor, PORRO, humor ita toto coelo diffusus, ut id magna vi aquarum in pluviam mox dissolvendarum undique sit refertum, asthmaticos degravare et accessiones confertim referre solet. Cui dissimilis non est domuum humidarum, regionum palustrum aut silvestrium, ventorumque humidos vapores aliunde aliquo verrentium, noxia potestas. Itaque notus, tales ad hanc regionem vapores perferens, asthmaticis plurimum obest.

frigus summum, POSTREMO, licet frigus modicum, atque plus etiam quam modicum, asthmaticorum

aptum spiritui sit; frigidumque, serenum, ac tranquillum coelum, ante omnia, etiam in medio gelu, juvet: idem tamen extremum, praesertim ante nives et tempestates graviores, notove aut aquilone perflantibus, multiplicem noxam infert.

PROXIMI aëris naturae vapores sunt; quippe qui illo vecti in pulmones nostros permanent. Hujusmodi qui nocent sunt, magnarum urbium, domuum, nicotianae per fistulam ore acceptae atque redditae, tonitruum ac similium, sive fumi sive vapores.

MULTI aëris Londinensis impatientes sunt. Fumi, Prunarum autem per domum, ubi asthmaticus aliquis habitat, suffusus fumus eum prope strangulat. Nicotianae fumus non solum, ut supra dictum est, asthma primum facit, sed multo etiam magis, ut par est, accessiones reducit; quarum primo die strangulationis, teste FLOYERO, haud leve periculum facit, atque deinde semper pectus multum coarctat. HELMONTIUS, a fulminibus dimanantes vapores nonnullis crebrum et difficilem spiritum reddere, observavit. Eodem fermentescentium liquorum halitus quoque pertinent. Ita BONETUS, quendam, cum cellam ubi musti magna copia fermentescebat ingressus esset, gravi accessione correptum, literis mandavit. Item cerevisiae fermentescentis halitus, quem asthma fecisse RIDLEIUS indicare supra dictus

est, etiam magis morbum reducet. Postremo odores ab hoc loco alieni non sunt; qui, five acres, five aromatici, five graves, omnes inimici asthmaticis sunt.

metalla, MERCURI et metallorum aliorum partes, adeo exiguae, ut aëre levatae cum spiritu in pulmones irruere queant, initium asthmatis spasmodici dare dixi; eadem, testante FLOYERO, illius accessiones renovant.

pulvis, ALTERA quoque corpora supra dictis minus exigua, et sensibus nostris manifesta magis, in aëra tolluntur, et cum spiritu in pulmones deferuntur. Ea terrestri natura sunt, et quae maxime nobis familiaria sunt, pulvis vulgo vocantur, omnibusque asthmaticis molestiam exhibent. Itaque sine hujusmodi hominum incommodo nulla domus verritur. Adeoque quidam asthmaticus, cui hordeum, unde cerevisia conficeretur, humefactum parare ars erat, sese hordei motati ab alio in alium locum, parum ferre, FLOYERO indicavit.

viētus UT ad viētus rationem transeam; quae turbae inde nascuntur, eas dupliciter, prout vel a cibis vel a potionibus nascantur, tractabo.

immodicus, IGITUR omnis cibus immodicus, five is secunda five contraria materia sit, alienus est. Siquidem satietas cruditatem, haec inflationem pulmones irritantem, omnibus asthmaticis inimicam, intus inchoat. Neque omnium qui asthma passi sunt experientia hanc opi-

nionem non confirmat: Idem hoc etiam de potionum usu immodico dicendum est.

IN numero autem eorum quibus nocens natura est, omnia infantia, nimis alentia aut concoctu difficilia, per cibum assumpta, habenda sunt. Ergo omnia olera et pleraque ex herbarum genere; qualia legumina et bracticae varia genera sunt; item piscium genera, conchilia, fumo indurata, five ex piscium five ex carnum natura petita, denique ova, gelatinae, lactis cremor, animalium tenera aetate carnes, obfunt.

cibi nocentes,

POTIONES dupliciter quoque, mera vi et fermentatione, nocent. Ex meris potionibus vini Galici spiritus nocentissimus est, eoque nocentior, quo propius ad incendentem puri alkaholis naturam accedit. Idem vel liquor Indicus, qui Anglice RUM dicitur, multa aqua dilutus, saccharoque et limonum succo additis, in potionem PUNCH nominatam confectus, teste FLOYERO, accessiones renovat. Idem porro praestant ubera illa vina quae SACK et SHERRY Anglice audiunt, sicut et vinum Frontiniacum, ut idem vir testatur. Praeterea omnes liquores, five vinosi, five pomacei, five ex cerevisiarum generibus, adhuc fermentescentes aut novellae, accessiones accerfunt, vel ultro futuras accelerant.

potiones nocentes,

Ad supra dicta accedit, quod, five potiones,

sive cibos, sive medicinam respicias, calida omnia assumpta obfunt.

exercitatio, Ut ad exercitationem nimiam, accessionum quoque originem, procedam; longam fatigationem aut nocturna negotia corpora adhuc integra morbo afficere dictum est. Nec dubium est, quin hunc, ubi ante fuit, eadem etiam potenter reducant. Praeterque haec omnis corporis, praesertim artuum superiorum, motus violentus aut diuturnior, summum mali reducis periculum adfert. Nulla vero omnino inter accessiones exercitatio securior quidem asthmatis; plurimum mali habitus, lethargi, aut hydropis, metum efficit.

animi perturbationes.

Ex animi perturbationibus FORESTUS subitum terrorem orthopnoeam exitialem concitasse auctor est. Quaeque morbum, ut dictum est, primum faciunt, metus, moeror, et animi sollicitudo, eadem ad eundem referendum efficacia sunt. HELMONTIUS, "ex ira, tristi nuncio, vel etiam objurgatione, plurimos "mox luctuoso asthmate correptos," memorat. Praeterea literarum disciplinae contemplatio, inquieta cogitatio, praesertim lucubratio, quorum consuetudo asthma efficere dicta est, quoties iis sese aliquis jam ante affectus dedit, idem mali nunquam non renovabunt.

Nec excretionum profluviorumque, five excretiones
suppressae. naturalium seu arte aut morbo factorum, vis omittenda est. Quas diutius suppressas asthmatis initia inferre supra demonstravi; idemque jam ante factum subinde reficere, verissimum est. Reque vera scriptorum testimonia non defunt, quae omnia excretionum genera subito retenta vel suppressa, alvum, urinam, sudorem, perspirationem, salivam, menstrua, haemorrhoides, pedum foetorem, ulcera veterantia, tumores, praesertim crurum, fonticulos et capitis acores, asthmatis accensiones inferre, fidem faciant.

JOANNES FLOYERUS, causis accessiones asthmatis referentibus, somnum enumeravit; eoque magis, quod post somnum morbus plerisque mane repetit. Cujus opinionis causas, quaeso, accipe. Somnus ultro imminentem accessiorem acciet. Quare? quia, ut in morbi affectibus, quique eum praecedunt, tradendis ostendi, somnus semper interturbatur; saepe duas ante accessiorem noctes, quod ille ipse fatetur, omnino fugatur. Nonne, e contrario, somnus sincerum, qui omnia spasmodorum et convulsionum genera componit, non spasmus asthma continens accersere, sed ipsum ab eo turbari pellicque, sequetur? Porro, sibi e lecto surgendi, praesertim aestate, et in sedili dormiendi, saepe impositam necessitatem, ait. Quenam haec oratio est, aut quor-

Somnum accessiones non referre.

sum tandem pertinet? An somnus in fedili, quam in cubili, minus somnus habendus est? Praeterea se aestate hoc fecisse dicit, quo tempore lecti calor asthmaticis intolerabilis est. Igitur non somnus, sed temporis, sed loci calor, et corporis jacentis habitus, erat accusandus. Quod autem se, in seram noctem quietem differendo, unum alterumve diem accessionem retardasse, dixerit, eodem sane pertinet. Id enim, non vigilando, sed corpus erectum et frigido cubiculi aëri objectum fervando, boni sibi praestitit. Ergo somnus non accessionum causa, sed pars curationis, ut postmodo suo loco ostendetur, credendus est.

Asthmatis
spasmodici,

ASTHMATIS spasmodici natura, signis, et causis plenius expositis; quibus deinde in rebus a paucis morbis id imitantibus differat, quoque modo eae differentiae dignoscantur, ostendere conabor. Dyspnoeam autem, orthopnoeam, asthma pituitosum, catarrhum suffocativum, et malum hystericum, quando id spiritum adficit, comprehendam.

dyspnoeae,

A dyspnoea, sub qua asthma continuum dictum ponam, asthma spasmodicum differt; quod in illa spirandi vitium continuum est; in hoc circuitus habet. Praeterea si utriusque causae spectentur, illam compressio, hoc spasmus, semper continet.

orthopnoeae,

AB orthopnoea discrepat, quod longissimum

est, et circuitus habet; cum ea acutissima, nunquam deinde redeat.

EST asthmatis species quam “ cum tussi hu- asthmatis
puitosae,
“ mida ac rejectione pituitae viscidae con-
“ junctam, noctu dieque, sub quocunque cor-
“ poris situ, infestare,” HOFFMANNUS defini-
vit. Quae notae, quoties apparent, hoc ab
asthmate spasmodico satis distinguunt. Prae-
terea causae diversae sunt. Asthmatis pitui-
tosi origo est glandularum bronchiorum, ob
catarrhum aut aliam aliquam pristinam labem,
resolutio. Unde pituitae magna copia affi-
due fere profunditur, et spirandi actionem
assidue quoque, neque adeo multum laedit.
Praeterea homines quorum corpora pituita
abundant, hujus tantam copiam sine gravi
incommodo suppeditant. Quae tamen ma-
teria, siue frigore siue quavis alia causa, reten-
ta intus substitit, stagnando et partim pulmo-
nes onerando, partim irritando et spasmos
excitando, demum spiritui plurimum officit,
et diras turbas creat. Quo fit, ut, cum adeo
ei inimicum frigus sit, ejus accessiones pluri-
mas et gravissimas hyems fere pariat. Quod
hunc morbum ab asthmate spasmodico haud
obscuro discrimine disjungit. Itaque FLOY-
ERUS cum alios, tum mulierem obesam, cum
catarrho conflictantes, huic asthmati, hiber-
nis mensibus magis opportunos esse, dixit.

Contra, cum adeo irritabiles eorum pulmones sint, qui asthma in spasmō posito afficiuntur, eos in accessiones causae multo leviores praecipitant. Quinetiam causae saepe omni materia carent, saepe morbus sine ullo sputo solvitur. Ipsi homines plerique sanguinei sunt. Verum tanta discrimina tantummodo circa initium asthmatis pituitosi dantur. Paulo enim post, tussis cum sputo vel decedunt vel minuuntur; inter accessiones spiritus minus male afficitur; et spasmus demum ita omnia signa continet, ut RIDLEIUS non sine causa pituitosum et spasmodicum asthma pro eodem morbo habuisse, et a spasmō pariter utrumque oriri, atque ex diversis causis occasionalibus, addito etiam novo aliquo adfectu, tantummodo incipere, iudicasse videatur. Atque haec opinio eo verisimilior est, quod ipsum asthma manifesto spasmodicum, prout a causis materiam quamvis intus retinentibus excitatum sit, sub accessionis finem haud exiguum sputi copiam saepe emittit.

catarrhi suffocativi,

DENIQUE, stertor, robur subito fractum, sonus quasi spumidus, materia perpetuo inter spirandum effluens, brevis cursus, et raro recursus, catarrho suffocativo adhaerentia; quarum notarum raro quaequam, omnes nunquam, in asthma spasmodicum conveniunt; praeterea acuta illius natura, quo minus asthma spasmodicum credatur, prohibebunt.

POSTREMO, malum hyſtericum, quod tot alios morbos imitatur, hunc quoque, ad guttur adſpirans, et globum hyſtericum dictum efficiens, mentitur. Cujus utriuſque morbi haec ſunt diſcrimina. Globus hyſtericus, omnia comprimendo, diſtendendo, et convellendo, ſtrangulationem prope infert, atque ex rerum neceſſitate citius decedit. Aſthmatis per aliquot dies ſaepe acceſſio minus convulſiva permanet. Ille aëre et ſpaſmo ſummas fauces conſtringit; hoc intra pulmones fedet.

LONGISSIMUS morbus aſthma ſpaſmodicum eſt; raro ex toto tollitur, paucos mortales jugulat. Alios triginta, alios quinquaginta annos, alios ad extremam ſenectutem, tenet.

PAUCAS tamen obſervationes proprias, hominum aetates et naturae, morbi cauſae, item hujus aetas, modus, aut acceſſionum frequentia, requirunt.

Ex iis qui infra pubertatem ſunt; quo minor quiſque natus eſt, eo integritatis major ſpes eſt. Tenerae enim aetates, mirum in modum, omnibus ſpaſmorum et convulſionum generibus, ob mollitiem et irritabilitatem tennellorum corporum, obnoxii ſunt. Quae deinde firmatae, ubi corpora jam robore auxerunt, fibris rigefcentibus et cauſa ſublata, jam magis atque magis ineuntis aetatis mala ſuperabunt. Poſt pubertatem vix ulli ad integram firmitatem redeunt.

et globi hyſterici, diſcrimina.

Eventus
praeſagium,

ex aetate,

ex parentum
labe, NEQUE eorum, quorum naturis vitia parentum labem in se verunt, quisquam est sanatus.

ex materia, SI aliena materia recens adhuc morbum fecit; si excretiones suppressae ei initium dederunt; illa corpore ejecta, his restitutis, tolli malum poterit.

ex morbi vetustate, UBI asthma inveteravit, accessiones leniri, sublevari, et differri queunt; tolli ex toto nequeunt.

et accessio-
num frequen-
tia, petitem. ACCESSIONES aliae alias, brevibus requietis moris interpositis, crebrius excipientes, fenilia et tenuia corpora in tabem conjiciunt; adiposa et pingua hydrope, lethargo, aut pulmonum inflammatione, in mortem mox desituris, afficiunt.

CURATIO
tractata, IN curatione asthmatis spasmodici tria consilia sequenda sunt; primum ut spasmus commotus componatur, id quod in ipsa accessione faciendum est; deinde ut causae eam excitantes tollantur aut leventur; postremo ut morbo redituro occurratur.

spasmo componendo, AD spasimum componendum pertinent alvum ducentia, eandem ore data purgantia, vomitum moventia; fomenta, sanguinis detractio, medicamenta sedantia, acidae ac dilutae potiones, frigus ad corpus adspirans; postremo ciborum et potionum delectus habitus. De quibus ordine pauca dicam.

QUONIAM, ut ante in morbi signis tradendis dictum est, primum saepe auxilium, una aut plures dejectiones, adferunt; semperque durior alvus accessionis vim, ut in causis quoque demonstratum est, intendit; et alvus cum minima partis laborantis molestia sollicitatur; hanc ducendam ipsa natura praemonstrat. Simul, quia asthmaticos omnes inflatio offendit, ii liquores in alvum immittendi sunt, qui inflationem maxime discutunt. Hujusmodi sunt illi qui CARMINATIVI vulgo adpellantur. Ii aëra conclusum infra emittunt, alvum commode solvunt; praeterea dolorem sopiente facultate praediti, corporis, ideoque pulmonum irritabilitatem quodammodo imminuunt.

quod fit per alvum duc-tam et car-minativa,

QUOD si spasmus, ut haud raro incidit, inimicae cujusvis materiae, qualem frigus, accessionis haud levis causa, perspiratione occlusa, intus convertit, copia congesta auxit; nihil obstat, quo minus acres humores quibus sanguis in tali casu abundat, purgante medicina ore assumpta, per intestinorum glandulas alvo educantur. Cavendum tamen est, ne vigente accessione, neve per nimis irritantia, alvus sic purgetur.

purgantia ore data,

NEQUE infra solum, sed supra purgare, dummodo lenius hoc fiat, saepe etiam convenit. Id enim inflationem spasmus irritantem discutit, ideoque hunc quoque minuit, et non-

vomitum mo-ventia,

nullorum ventriculum ab aliena materia liberat. Sed cavendum est, violentius vomitum moventia dentur: Contrarium enim praestant, vires fatigant, et irritationem spasmos continentem augent. Radicem igitur aut tincturam ipecacuanæ, vel oxymel aut acetum scilliticum, dare potius erit. FLOYERUS oxymellis scillitici uncias singulas, olei amygdalarum dulcium tantundem, solum praecepit.

fomenta et
balneum,

EIDEM consilio, pedes, pectus, abdomen, et humeri, calida aqua perfusi, respondent. Neque talis calor metuendus est; quippe qui tantummodo pro tempore, immo pro temporis puncto, maneat; quem e contrario vis sedans et spasmos potenter confopiens, continuo deinde excipit.

vesicatoria,

PORRO vesicatoria, quorum in multis morbis agendi actio incertior est, spasmo in hoc resistere, et magno auxilio esse, solent. FLOYERUS, brachiis, humeris, et cruribus, vesicatoria imponi jubet. Video etiam RIDLEIUM inter scapulas cum magno auxilio amplum vesicatorium admovisse.

sanguinis de-
tractionem,

ITEM sanguinis cauta detractio, quae adversus alios spasmos potens est, etiam in hoc utilis esse posse credendus est. Ad quod utique remedium, nunquam nisi in graviore re fugiendum est. Nam si toties vena secaretur, quoties asthma spasmus reducit, profecto

confuetudo vitalem humorem profundendi multo plus mali inferret, quam, spafmo foluto, boni praefaret. RIDLEIUS in duabus totidem mulierum acceffionibus fupra pofitis plurimum fanguinis feliciter ademit. Nullus feni- bus demendus eft. Idem remedii junioribus plenis non nocet, fi aduerfus gravem morbi impetum folummodo adhibeatur.

DENIQUE ex fedantibus medicamentis opia- fedantia, ta, aut ex papavere confecta, idonea funt. FLOYERUS diacodii et olei amygdalarum dul- cium parem copiam commifceri, et unum vel alterum cochleare, lecti petendi tempore, dari; aut laudani liquidi decem vel duode- cim in julepo hyfterico guttas folutas mites, et cum gas fulphuris mixtas, praecepit. VIL- LISIUS “pro fubita dyfpnoeae vere fpafmodi- cae fedatione”, inquit, “nullum praefentius “remedium expertus fum laudani opiatum tinc- tura noftra, quippe, fomno obrepente, spi- ritus inordinationes fuas remittunt.” FLOY- ERUS porro aquae papaveris, quae dicitur, un- cias ternas, cum fyrupi papaverum rubro- rum drachmis quaternis, et falis prunelliani drachmis dimidiis, maximo commodo haurire confuevit.

IDEM omnia volatilia, qualia funt fales vo- latiles, caftoreum, afa fetida, item acria aro- matica aut calefacientia omnia, iterum ite- rumque nocere dictitavit. Pro quibus acidus po- tiones,

frigida aqua dilutas potiones, vel carminativa quaedam aceto temperata, subjecit.

frigus, POSTREMO, sub accessionis finem aut somno utique dato, simul atque homo experrectus est, fedile quam cubile, frigus quam calor, potior est. Quod si cubandi fuerit necessitas, pectus hominis frigidiusculum fervetur, neque pars ulla veste oneretur.

et victus rationis delectum;

NEQUE in ipsa accessione victus ratio negligenda est; hujus autem ita delectus haberi debet, ut omni carne abstinenceatur; quippe quae suffocationis periculum, accessionis quatuor vel quinque dierum moram, et novam faevitiem addit. Coctum ovum, aqua fervente solutum, magna aceti copia adjecta, panti detur. Item panis tostus, adjecto butyro, convenit. Ante autem prandium, primo accessionis die, nullus cibus sumendus est. Hydromel vel vinum multa aqua dilutum potetur. Matutinis vero et vespertinis horis refrigerantissima julepa et sales hauriantur. Quae quidem ratio, si gravior modo accessio fuerit, in biduum, triduum, vel quatuor dies, pro rei necessitate, servanda est; sin minus, paulo major indulgentia nihil nocebit.

bolus pectoralis utilis.

AD supra dicta, puellam quandam in nosocomio Edinenfi a bolo pectorali Pharmacopeiae Pauperum summum accepisse auxilium, at texere haud alienum est.

His quae ad spasmus componendum et accessionem levandam pertinent, propositis; ad ea quae hanc prorsus tollunt, quae pars curationis in causis morbum excitantibus tollendis consistit, procedam.

Causas accessionum tollendo,

ANTE omnia autem dicendum est, quaecunque accessionem potissimum reduxerunt, iis contraria in curatione tractanda esse, similesque rationes, ea quae morbo initia dederunt, habere.

quod fit, per causis contraria,

UT igitur ab his, quae prima ordine sunt, incipiam; si ex aliis malis materia aliena relicta offendit, ea omni cura ejicienda est. Quae medendi ratio ex ipsorum morborum curatione propria trahenda est.

materiem e-jectam,

SI spasmus, animi perturbationes, aut alii morbi spasmodici, ad pulmones aliunde transfulerunt; spasmis resistentia istis morbis curandis propria, et animus sedatus et exhilaratus, respondebunt.

spasmus consopitum,

UBI coeli calor, humor, fumum frigus, fumi, halitus, odores, exiguae metallorum partes, aut pulvis, noxam intulerunt, haec omnia vitanda sunt; purus, ficcus, et frigidus aer quaerendus, vel intus domi imitandus est. Idque eo diligentius faciendum, quod aeris ea vis est, ut in domuum penetralia permanens, vel minime ei objectum asthmaticum in accessionem tamen conjiciat. Itaque, "spi-

calorem, humorem, fumum frigus, et similia, vitata,

“rante Borea,” qui in Continente Europae asthmaticis plurimum obest, HELMONTIUS “non-
“ nullos vel in hypocaustis asthmate plecti,”
observavit. Sed ex modo dictis quaedam proprias observationes requirunt.

Astropii aquam,

ACCESSIONEM, quam nicotianae fumus intulerat, Astropii aqua hystericae cuidam ademit.

fulphur et vomitum,

A fulguribus ortum asthma, medicamentis sulphureis et vomitu, curandum est.

oleum,

Si partes metallorum minimae nocuerunt, oleosa, lacteus victus, mucilaginosus, et purus aer, plerisque profunt.

excretiones reductas aut auctas,

PORRO, si excretiones solitae suppressae re-tentaeve accessionem fecerunt; eadem reductae vel auctae curationem prosperam facient. Neque exemplis opus est ad id illustrandum quod certissima et multiplex experientia luce clarius reddidit. Quin et insolitae supervenientes, saepe morbum tandiu amoveant, dum ipsae permanferunt.

insolitas factas,

ITAQUE GULIELMUS Britanniae rex, cum in praelio Boynensi apud Hibernos humeri vulnus, pugnans, accepisset, consuetis asthmatis accessionibus, quoad humor vulnere exiit, ex toto caruisse dicitur.

crurum tumorem et alvum solutam.

ALIOS crura tumefcentia multum levarunt. Item alvus sponte soluta nonnullis auxilio fuit. Si sanguinis toto corpore abundantia

morbum reduxit, is, vena secta aut alvo purgata, detrahi debebit.

TERTIO medendi consilio, scilicet, ut morbo redituro occurratur, modo dicta conveniunt. Praeterque haec victus et aëris ratio, exercitationis et animi affectionum, denique somni et alvi modus, spectandus est.

Reditui morbi occurrunt

CIBOS esse ab inflatione alienos et concoctu faciles, homines oportet; liquores bene fermentatos potare. Iidem aqua diluti, acido leniore adjecto, plerisque profunt. Quin et aqua pura, teste FLOYERO, mirum auxilium praestitit.

victus ab inflatione alienus et aqua,

COELUM ferenum, ab omnibus ventis ac tempestatibus purum et frigidum, maxime convenit. Quae coeli proprietas, si quando non est, quantum fieri poterit, intra domuum parietes imitanda est. Video aliis rusticum, aliis urbanum, aëra prodesse. Qui hunc aut illum, prout maxime sibi responderit, quisque affectent.

coelum ferenum,

UT exercitatio vehementior omnes asthmaticos offendit, ita nulla tabem et alias noxas infert. Mediocris igitur quaerenda est. Quocirca equo leniter vel rheda vehi, item lentius ambulare, juvabit.

exercitatio lenis,

CONVALESCENTIUM animos eodem, quo coelum, habitu esse oportet; serenos nec ullis, quae quasi alterae tempestates sunt, perturbationibus contristatos.

animi serenitas,

Somnus,

SOMNUS modicus et tempestivus sit; ut et reditus morbi differatur, et priori accessione afflictum corpus recreetur.

et alvus ducta.

POSTREMO, cum adstricta alvus omnibus asthmaticis obfit, siquando justo durior fuerit, quo molescat, ea in alvum immitti debent, qui simul molliendi, simul roborandi, virtute praedita sunt.

F I N I S.